

 traca_drugs

Pla de prevenció de les drogodependències de
Canyelles, Cubelles i Olivella

2022-2025

1. PRESENTACIÓ

- 1.1. D'on venim
- 1.2. Cap on anem

2. FONAMENTACIÓ TÈCNICA I LEGAL

- 2.1. Estudis rellevants
- 2.2. Recomanacions sobre la prevenció
- 2.3. Estratègies nacionals
- 2.4. Experiència local

3. DIAGNÒSTIC DEL CONTEXT LOCAL

- 3.1. El territori Traca
- 3.2. Avaluació tècnica
- 3.3. Valoracions del treball realitzat
- 3.4. Riscs i danys associats al consum
- 3.5. Principals necessitats detectades

4. PROPOSTA D'ACCIÓ – ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ

- 4.1. Marc teòric i principis d'intervenció
- 4.2. Objectius generals i objectius específics
- 4.3. Organització
- 4.4. Eixos d'intervenció
  - 4.4.1. Prevenció i educació
  - 4.4.2. Prevenció i oci
  - 4.4.3. Prevenció i comunitat
  - 4.4.4. Prevenció i coneixement
- 4.5. Avaluació i propostes de millora

5. ACCIONS

- 5.1. Actuacions a realitzar
- 5.2. Xerrades i tallers

1 PRESENTACIÓ

El consum de drogues és un fenomen dinàmic amb transcendència social i sanitària que ha evolucionat en aquests darrers anys envers les substàncies i les persones consumidores. L'aparició de nous patrons de consum lligats sovint a l'oci de cap de setmana han creat dins de la societat la necessitat de donar una resposta preventiva que propiciï la participació de tota la societat i les institucions que la representen. L'ús i abús de les drogues configuren un dels més complexos fenòmens socials, atesa la seva multicausalitat, el seu caràcter dinàmic i variable, els discursos socials i el concepte social davant el consum.

Els canvis en la panoràmica del consum de drogues, el perfil de qui consumeix i la tipologia dels riscos associats a aquests consums han generat la necessitat d'articular respostes innovadores, que tenint l'àmbit local com a escenari preferent, permetin impulsar actuacions preventives adients a la situació de cada municipi.

El tractament de les drogodependències és responsabilitat dels serveis especialitzats, mentre que la prevenció i la detecció són funcions més específiques de l'administració local.

Per tot això, els ajuntaments de Canyelles, Cubelles i Olivella i el Consell Comarcal del Garraf van prendre el compromís polític i tècnic d'elaborar el primer Pla supramunicipal de prevenció de drogodependències Traca 2009-2012, amb la finalitat d'optimitzar recursos tècnics i econòmics i de coordinar accions comptant amb la participació d'aquells professionals que treballen en els diferents àmbits que tenen una relació directa o indirecta amb les drogues, els joves i llurs famílies.

Un cop finalitzada la vigència del darrer pla (2017-2020), és voluntat de les regidories de joventut dels tres municipis i del servei comarcal de joventut continuar amb el projecte, elaborant aquest **Pla supramunicipal de prevenció en drogodependències Traca 2022-2025**.

Per a la seva aplicació, el projecte Traca ha estat finançat pels ajuntaments de Canyelles, Cubelles i Olivella, l'àrea de Benestar Social de la Diputació de Barcelona i la Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya, amb coordinació del Consell Comarcal del Garraf.

Les dades obtingudes a partir del coneixement, l'anàlisi qualitatiu i l'anàlisi quantitatiu de les substàncies consumides, els casos atesos, les demandes realitzades,... han permès fer una anàlisi diagnòstica de la realitat del fenomen de les drogodependències en els tres municipis.

A grans trets, aquest pla té per finalitat:

- Sensibilitzar la població sobre la importància d'actuar de manera activa sobre el consum de drogues.
- Informar i contrastar opinions sobre els consums de drogues.
- Dissenyar, desenvolupar i avaluar les intervencions a fi de garantir la seva estabilitat i manteniment.
- Elaborar i dur a terme projectes preventius envers el consum de drogues.
- Crear grups de treball formats per professionals de diferents àmbits d'actuació que proposin accions a realitzar en els 3 municipis tot havent consensuat uns objectius específics.

1.1 D'on venim

Per a elaborar aquest document s'ha comptat amb l'experiència directa del tècnic de prevenció, i sobretot de l'experiència acumulada durant els darrers dotze anys. Per això tant el diagnòstic com les propostes de millora es basen en aquesta experiència i les avaluacions fetes dels diferents projectes realitzats:

- Elaboració del Pla de prevenció
- Protocol detecció intervenció en menors d'edats
- Protocol de Mesures educatives
- Protocol pel transport escolar
- Intervencions d'oci en temps lliure
- Xerrades, tallers i formacions
- Casos individuals i amb famílies
- Vela de salut
- Materials elaborats sobre drogues
- Campanyes realitzades sobre drogues
- Campanyes realitzades sobre oci nocturn i riscos del consum de drogues

A continuació es plasma el tarannà del projecte, amb les línies estratègiques i materials elaborats que han consolidat una manera d'entendre la prevenció i la intervenció realitzada durant aquests darrers anys del TRACA.

1.2 Cap on anem

El 2008, des del Consell Comarcal del Garraf, es va engegar una estratègia de treball per abordar, d'una manera integral, una

intervenció sobre el consum de drogues a Canyelles, Cubelles i Olivella. Durant aquest anys s'han implementat diferents programes i projectes que han constituït un marc de treball tècnic. Una vegada finalitzat aquest període ens proposem seguir amb la línia de treball iniciada i formular noves línies d'intervenció que permetin conèixer el jovent dels municipis, vincular-s'hi, parlar i prevenir els possibles consums de drogues que facin, acostar-se a llurs famílies i treballar amb els diferents agents socials que conformen la xarxa social existent a la comarca.

En aquest document s'exposa la planificació per als propers quatre anys, i s'estructura segons l'esquema següent:

- Proposta de treball
- Anàlisi de la realitat de la qüestió del consum de drogues i de la població amb la que es vol intervenir.
- Planificació tècnica a partir del diagnòstic realitzat
- Desenvolupament de programes i projectes d'intervenció

Paral·lelament, cada any es realitzen les planificacions anuals pertinents en les que es detallaran els projectes i iniciatives a desenvolupar.

La prevenció "és aquell conjunt organitzat d'estratègies, impulsades per una comunitat, per anticipar-se a l'aparició de consums problemàtics de drogues a fi de reduir-los a mínims socialment acceptables."

Evidentment, la prevenció és un marc molt ampli d'actuació i cada any s'haurà de prioritzar els àmbits d'actuació i s'haurà d'anar canviant segons les necessitats de cada municipi.

El programa de prevenció de drogodependències es basa en un treball interdisciplinari amb la implicació i el protagonisme de la comunitat. Entenem que la funció de l'equip de prevenció és dinamitzar els

processos de canvi per al benestar de la persona, de la família, de la comunitat i el seu entorn.

La metodologia de treball es basa en el següents eixos:

- Les intervencions es basaran en l'evidència científica, entesa com el consens professional, efectuat en grups de treballs institucionals (Generalitat, Diputació) i recollit en diferents publicacions sobre l'eficàcia i eficiència del programes de prevenció de drogodependències (Llibre blanc de la prevenció a Catalunya: consum de drogues i problemes associats. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya, 2008; Prevenció municipal de les drogodependències: Un compromís institucional i social. Diputació de Barcelona, SPOTT; Pla de salut mental i addiccions. Departament de Salut. Generalitat Catalunya)
- La participació social, motivant la implicació activa de la societat i els seus membres.
- La intersectorialitat buscant la cooperació dels diferents agents socials.
- Garantir la igualtat en l'accés del programa de prevenció a tota la ciutadania.

El treball girarà entorn tres principis d'acció:

- Promoció de la salut:

Potenciar els aspectes saludables i de protecció -autoestima, solidaritat, intel·ligència emocional, igualtat de gènere, llibertat,...-.

- Prevenció dels problemes derivats del consum de les drogues:

Informar sobre els conceptes generals de les drogues, i donar formació al món educatiu, mare, pares i professionals per facilitar la detecció precoç. Programes de disminució de riscos -conducció i consum, relacions sexuals sense protecció,...-. Segons el model

sanitari, s'anomenen intervencions de la prevenció secundària o específica.

- Intervenir en persones i institucions on existeixen consums problemàtics:

Segons el model sanitari, aquestes intervencions s'anomenen prevenció terciària.

Nivells d'actuació segons el Llibre blanc de prevenció a Catalunya:

- **Prevenció Universal:** s'adreça a tota la població amb programes, actuacions o missatges que tenen com a objectiu prevenir l'inici del consum, retardar l'edat d'inici del consum i l'abús o reduir la prevalença global del consum d'alcohol, tabac i altres drogues. Els programes i les actuacions desenvolupats en aquest nivell preventiu es poden engegar des de qualsevol àmbit d'intervenció: comunitari, educatiu, familiar, laboral, del lleure, dels mitjans de comunicació social o dels serveis de salut.
- **Prevenció Selectiva:** s'adreça a subgrups de la població que es considera exposats a certs factors de risc associats al consum de drogues. Tenen com a objectiu prevenir l'inici del consum, retardar-lo en el temps, i també prevenir els possibles problemes relacionats amb els consums -intoxicacions, accidents de trànsit, conductes sexuals de risc, ...-.
- **Prevenció Indicada:** A partir de persones que presenten signes inicials de problemes greus associats als consums de drogues, així com altres problemes de conducta. L'objectiu consisteix a aturar el consum esporàdic o l'abús de drogues, i afrontar principalment, i de manera personalitzada, els factors de risc associats.
- **Prevenció Determinada:** dirigida a persones i grups consumidors de drogues amb diagnòstic de drogodependència i altres trastorns associats. L'objectiu és reduir la

morbimortalitat associada als consums de drogues i prevenir situacions d'exclusió social.

Cal dir que tant per la tipologia de les persones que utilitzen el servei com per les característiques tècniques i humanes del projecte, el TRACA dona servei i exerceix la prevenció centrant-se principalment en la prevenció universal i selectiva. Això no vol dir que no atengui altres situacions, però sovint requereixen que intervinguin altres serveis-professionals i per tant en aquests casos el que fa es acompanyar a les persones susceptibles a altres recursos més específics i que poden donar una intervenció més específica.

2 FONAMENTACIÓ TÈCNICA I LEGAL

2.1 Estudis rellevants

EDADES 2019-2020 Enquesta sobre alcohol, drogues i altres addiccions a Espanya

Des de 1995 el "Plan Nacional sobre Drogas" realitza cada dos anys una enquesta sobre alcohol i altres drogues a Espanya en població general resident en les llars (15-64 anys). Els resultats són representatius a nivell nacional.

Es tracta d'una mostra de 17899 qüestionaris. Realitzat entre el 7 de febrer al 13 de març de 2020. A 2019 es van introduir: cigarretes electrònics, apostes amb diners, internet, hipnosedants, analgèsics opíodes.

El consum de totes les substàncies està més estès entre homes que entre dones, excepte els analgèsics opíoides i hipnosedants en els quals el consum s'igualava.

- Tabac

La tendència del consum de tabac és estable tirant a descendent. El consum és majoritari en homes en totes les franges estudiades. Hi ha un cert increment en l'ús de catximbes (tan en homes com en dones).

El consum de cigarretes electròniques és ascendent, hi ha un major consum en homes que en dones (en totes les franges estudiades). Majoritàriament s'utilitza la cigarreta electrònica amb nicotina.

- Alcohol

La tendència de consum és estable, amb valors alts de consum. Hi ha un major consum d'alcohol en homes que en dones (en totes les franges estudiades).

Tant en cap de setmana com entre setmana (seguint un ordre descendent, tan en homes com en dones) es consumeix sobretot: cervesa, vi, combinats, vermut, licors digestius, licors amb fruites.

Els principals motius de consum (seguint un ordre descendent): per diversió, perquè els hi agrada, per encaixar en el grup, perquè és saludable, per evitar depressió, per emborratxar-se.

- Hipnosedants sense recepta

La tendència del consum és estable i la prevalença en el consum d'homes i dones s'igual. Principalment s'adquireixen: amigues – familiars, receptes d'altres persones, internet, al mercat il·legal.

- Analgèsics opioides

La tendència en el seu consum és ascendent des de 2017, es registra un major consum en dones (en totes les franges estudiades). Els opioides consumits (seguint un ordre descendent) son: codeïna, tramadol, morfina, fentanillo.

El consum d'opioides sense recepta és baix, generalment aconseguit per alguna persona amiga o familiars.

- Cànnabis

La tendència en el seu consum és ascendent des de 2017, la prevalença en homes duplica a la de les dones. El número mitjà de porros al dia (en consumidors habituals) és de 3 al dia. Majoritàriament marihuana (48'7%) front haixix (20'6%).

La manera de consumir el cànnabis majoritàriament (seguint un ordre descendent): fumant porros, utilitzant pipes d'aigua, per via oral, utilitzant cigarretes electròniques.

El mètode d'obtenció del cànnabis (seguint un ordre descendent): amistats, mercat il·legal, club cannàbic, plantació pròpia, internet.

- Cocaïna

La tendència en el seu consum és ascendent, la prevalença de consum en homes triplica la de les dones. El consum majoritari és en pols, tot i que es recullen dades de consum de coca base.

ESTUDES 2019 Enquesta sobre ús de drogues a l'ensenyament secundari

Des de l'any 1994 el PNSD realitza cada dos anys una enquesta sobre l'ús de drogues a estudiants d'ensenyaments secundaris de 14 a 18 anys.

La mostra es de 38010 estudiants, 917 centres educatius públics i privats i 1769 aules.

L'objectiu de la mateixa és conèixer la situació i les tendències del consum de drogues i altres addiccions, els patrons de consum, factors associats. I les opinions i actituds vers les drogues de l'alumnat d'ensenyaments secundaris.

A banda d'orientar el desenvolupament i avaluació d'intervencions destinades a reduir el consum i els problemes associats a aquests consum.

El consum de totes les drogues il·legals està més estès entre homes que entre dones. El consum de drogues legals (tabac, alcohol, bzd) està més estès entre dones que entre homes.

L'edat mitjana d'inici en el consum de les diferents drogues es retarda lleugerament en relació a altres anys que s'ha fet l'estudi.

- Tabac, alcohol i hipnosedants 14 anys
- Cànnabis, esteroides, inhalants, heroïna, GHB entre 14 i 15 anys
- Èxtasis, amfetamines, cocaïna, analgèsics, bolets, LSD entre 15 i 15'5 anys

2.2 Recomanacions sobre la prevenció

Informe 2009 de l'Observatori de Nous Consums i estils d'oci en l'àmbit juvenil (Institut Genus)

- Proporcionar espais esportius i de reunió per als joves dotant-los de monitors.
- Continuar els esforços en buscar nous enfocaments assistencials per intentar apropar els centres les persones joves i evitar la manca d'afinitat actual i l'alt percentatge d'abandonaments de tractament. Els centres haurien de canviar la seva imatge i situar-se en la xarxa sociosanitària normalitzada.
- Crear en els recursos assistencials espais d'ajuda i assessorament a les famílies.

- Potenciar la formació dels professionals d'Atenció Primària en la detecció precoç dels problemes de drogues.
- Possibilitar que el professorat dels instituts d'ensenyament secundari (INS) tinguin accés a formació sobre consums de drogues.
- Continuar potenciant les mesures penals o administratives alternatives a les sancions administratives per consum i/o tinència de cànnabis en els espais públics.
- Promoure les bones pràctiques en el sector de l'oci nocturn. Així, fora convenient formar el personal.

Estudi Oci Nocturn i substàncies psicoactives. Avaluació de les polítiques i intervencions de Salut Pública amb adolescents i joves en espais d'oci nocturn a Catalunya (Spora Sinèrgies).

Respecte a la gestió de les polítiques públiques:

- Establir mecanismes de promoció i/o planificació proactiva i integral de l'oci nocturn.
- Treballar activament per a implementar una actualització de la normativa vigent en relació a les drogues i l'oci nocturn.

Respecte a la gestió de les polítiques i intervencions de reducció de riscos:

- Visibilitzar activament el discurs, les polítiques i les actuacions de reducció de riscos.
- Incorporar activament la població 'no consumidora' com a població diana dels serveis de reducció de riscos.
- Establir mecanismes que assegurin la difusió efectiva dels serveis entre la població adolescent.
- Promoure l'establiment de punts informatius permanents.
- Formar el personal dels locals d'oci nocturn.

- Incorporar el 'grup d'iguals' com a interlocutor privilegiat del discurs.

2.3 Estratègies nacionals

Estratègia Nacional de prevenció: Consum de drogues i problemes associats. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

El Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya ha elaborat un Pla Estratègic de prevenció del consum de drogues amb la missió d'ordenar, orientar, promoure, reforçar, coordinar i avaluar les accions preventives tendents a disminuir la prevalença del consum de drogues i la incidència de les problemàtiques associades en la població general catalana i especialment entre infants, adolescents i joves dels diferents àmbits d'actuació.

Els objectius generals de l'estratègia:

- Reduir la prevalença de consum de les diferents substàncies psicoactives.
- Retardar l'edat d'inici a aquests consums.
- Reduir riscos i efectes adversos sanitaris i psicosocials per als consumidors experimentals, ocasionals i habituals.
- Minimitzar els danys associats a l'addicció.

En aquest marc, les característiques bàsiques de les actuacions polítiques globals en matèria de prevenció a Catalunya hauran de:

- Promoure el desenvolupament d'actuacions preventives universals, adreçades als diferents grups d'edat (infants, adolescents, adults), i des dels diferents àmbits de treball en prevenció dels consums i les problemàtiques associades al consum de drogues.
- Promoure el desenvolupament d'actuacions preventives selectives de qualitat adreçades als grups que estan en circumstàncies de risc especial.

- Promoure el desenvolupament de mètodes de detecció precoç dels factors de risc i la utilització de protocols d'intervenció per identificar les persones que exhibeixen signes inicials d'abús de substàncies i altres problemes de conducta i adreçar-les a intervencions especialitzades -prevenció indicada-.
- Promoure el desenvolupament d'actuacions preventives determinades de qualitat, adreçades a les persones i grups de consumidors, drogodependents i persones que presenten altres trastorns de salut relacionats, per tal de reduir la morbimortalitat associada als consums de drogues i prevenir situacions d'exclusió social d'ella i del seu entorn.
- Fomentar la formació continuada i de nivell científic alt en prevenció de la problemàtica associada al consum de drogues als diferents agents socials establint mecanismes d'acreditació de la qualitat de les propostes preventives, els programes docents i de la formació contínua.
- Fomentar la implicació i la participació activa de la ciutadania en general, i especialment persones joves, mares, pares, les persones drogodependents, i del món professional dels àmbits de l'educació, la salut i dels mitjans de comunicació social, en les intervencions en prevenció del consum de drogues i problemàtiques associades.

La Xarxa Local de Drogodependències de la Diputació de Barcelona estableix les bases tècniques i criteris generals que han de possibilitar el desenvolupament de programes comunitaris en el seu document marc *Prevenció municipal en drogodependències: un compromís institucional i social*.

Objectius:

- Facilitar la implementació i desenvolupament de serveis i programes de prevenció.

- Potenciar el foment de l'equitat en serveis i programes de prevenció comunitària de drogodependències per a tota la ciutadania de la província.
- Incorporar les persones relacionades amb la prevenció de les drogodependències.
- Avançar en la homogeneïtzació dels sistemes de gestió en el conjunt del territori.
- Gestió compartida del coneixement.

La normativa administrativa vigent a Catalunya reconeix en l'àmbit de l'administració local la plena competència municipal pel desenvolupament de polítiques de prevenció, serveis i reinserció social, entre les quals es poden incloure accions formatives en matèria de prevenció del consum de drogues.

Aquesta normativa queda reflectida a la Llei 7/85, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local; als articles 66 i 71 del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, i per la Llei 20/85, de 25 de juliol, sobre mesures i accions per a la prevenció i assistència a Catalunya en matèria de substàncies que poden generar dependència.

A més, la Llei de Salut Pública de Catalunya, considera fonamental garantir la resposta a les necessitats en matèria de salut pública i l'equitat en la gestió dels riscos de la salut amb una atenció especial al territori i a l'àmbit local. Per això crea l'Agència de Salut Pública de Catalunya, que gestiona l'impuls descentralitzador que es dona al sistema sanitari català.

2.4 Experiència local

Després de dotze anys d'intervenció tant al carrer com als diferents espais socialitzadors dels tres municipis que el projecte TRACA dóna servei, es tenen les següents valoracions:

Sobre les drogues:

Les drogues poden rebre moltes classificacions, segons la legalitat, segons el model de societat, segons els seus efectes,... Sempre han existit i sempre se'ls ha dotat d'un sentit en utilitzar-les, des d'usos religiosos fins a recreatius. Antigament tenien sobretot un sentit ritual, molt vinculat a la naturalesa. Si pensem en el tabac, el tipus de consum que feien a nivell ritual no té res a veure amb l'ús que es fa a la societat en la que vivim. Fa uns anys el consum de cànnabis s'associava sobretot a persones consumidores aparentment vinculades al món reivindicatiu, a l'actualitat el consum de cànnabis entre el jovent no es relaciona amb cap grup social, sinó a la majoria, independentment de com vesteixen, pensen políticament o quin tipus d'oci practiquin.

Sobre el consum:

El consum de drogues actualment està fonamentat per un consum diari de tabac, d'alcohol sobretot els caps de setmana, un consum diari de cànnabis en part de les persones joves i un altre més experimental en altres. A mesura que creixen – 4t ESO, batxillerats, PFI, CFGM, CFGS...- es pregunten sobre altres drogues, sovint l'MDMA i la cocaïna. Excepcionalment en algun grup –en el que s'han fet intervencions- pregunten per altres drogues: la Ketamina, l'speed, al·lucinògens.

En general l'alumnat de 1r ESO no fuma tabac, ni beu alcohol. Critiquen el consum de tabac dels seus pares i mares, i en premien l'abandonament del seu consum. A 2n ESO una petita part de l'alumnat fuma tabac habitualment, una petita part fuma cànnabis i altres han provat l'alcohol. Coneixen les persones "fumetes" de

l'escola, però cap sembla formar-ne part. A 4t ESO hi ha una part que consumeix tabac de manera habitual, hi ha consum experimental i consum habitual de cànnabis, persones consumidores ocasionals d'alcohol i rarament de psicoestimulants. En general coneixen el que és una blanca i com actuar en cas necessari. A grups específics tipus PFI, aula taller,...Hi ha qui consumeix habitualment tabac i cànnabis i qui consumeix, de manera experimental, psicoestimulants. En tots els grups la majoria és no consumidora de drogues. En grups d'edats més grans, en els quals l'oci i la nit formen part important de les seves vides apareixen consums d'alcohol i cocaïna. El consum de cocaïna s'associa a anar a la discoteca, a l'alcohol, la música i la festa. Hi ha persones que usen les drogues amb finalitat recreativa, per divertir-se, per experimentar, per gaudir de sensacions concretes, per allargar la nit, per modificar el seu estat anímic, per afrontar situacions, per no afrontar-les.

Sobre l'entorn:

Parlem amb les mares i el pares del consum que fan els seus fills i filles, del que podrien fer, de parlar molt a casa, de temes incòmodes també: de sexe, de drogues, d'aprofitar moments de complicitat per parlar, de negociar les sortides per la tarda i per la nit, de complir els compromisos, dels riscos de consumir drogues, de parlar i sobretot d'escoltar a les filles i als fills. D'entendre les conseqüències reals dels consums que fan, de buscar informació, d'informar-se plegats.

La realitat social sobre el cànnabis fa que algunes mares i pares també fumin cànnabis, en plantin. Concretament a un dels municipis de 15.000 habitants hi ha dues associacions cannàbiques, a la majoria d'estancs es venen productes relacionats amb el consum de marihuana. És freqüent trobar noies, nois amb indumentària amb la fulla de marihuana, amb els colors rastes o jamaicans, amb rastes...

Des de fa un temps es detecta el consum de cànnabis amb CBD, de venda a alguns estancs.

Sobre el treball preventiu:

Sempre s'intenta centrar la informació a partir de la pròpia decisió individual, d'evitar la pressa a l'hora de consumir i de respectar el ritmes individuals de cadascú, defugir de les pressions i dels resultats de les enquestes. Donar importància a assumir els riscos i les conseqüències quan hi ha consum o quan s'està proper a persones que consumeixen. També es parla dels "enganxes" als porros, al tabac, a les pantalles, al joc "online". De com veuen els consums de qui ho fa, de què pensen fer, de deixar de fer coses i només fumar cànnabis. Del que són les drogues, que cada persona és diferent i que les drogues també senten diferent, el pes, el cap,...que no tothom en consumeix, que la majoria no ho fa.

La prevenció del consum de drogues hauria d'incloure totes les seves vessants. Entenem la prevenció com el treball que es realitza quan no existeix un problema d'addicció greu a cap substància. Generalment fent prevenció et trobes amb consums experimentals d'algunes drogues, amb d'altres més habituals, sobretot del tabac i el cànnabis. Des de les diferents actuacions que es porten a terme des del TRACA, s'intenta explicar la seriositat del consum de drogues envers la salut, explicant que les drogues tenen un efectes i que per tant no són innòcues, depenent de l'edat amb la que es treballa es parla de la importància de ser conscients de les nostres decisions, cadascú escull el que vol fer, si son més jovenets se'ls parla de la pressió de grup, dels diferents tipus d'amistats que hi ha, de la publicitat, de les begudes energètiques. Es parla sobre tipus de drogues, sobre que actualment hi ha molta informació i que cal ser crítics amb la mateixa a l'hora de buscar-la, sobre que hi ha gent que s'hi enganxa, de la tolerància...

També que hi ha edats que no toca fer-ho.

Es tenen les següents estratègies sobre prevenció:

Quan es parla del tabac:

S'explica que és, d'on ve i com es consumia antigament i com es consumeix ara. Es diu que fa uns anys part del professorat fumava a la classe i l'alumnat també, que fa temps es va descobrir que era molt perjudicial per a la salut, que és una droga legal, dels impostos que es queda l'estat, de com en general es passa de fer un consum experimental a l'addicció de la nicotina, del monòxid de carboni i dels additius que porta el tabac. De les malalties que pot generar el seu consum, dels riscos pròxims al seu consum i dels danys que pot ocasionar a la llarga si es consumeix, dels diners que calen per a consumir-ne, de com el cos s'acostuma ràpidament al seu consum, que la venda està prohibida als menors d'edat...

La majoria de persones consumidores de tabac coneix de la seva addicció i el que pot suposar per la seva salut el consum continuat la substància.

Es detecta una franja important en la que el canvi és de: mai ho provaré (1r-2n ESO) a qui consumeix més o menys habitualment, en funció de la disponibilitat a la substància (mares, pares fumadors), diners que es disposa (per pagar-lo), hàbits de consum dins del grup, activitats vinculades a l'esport, actitud i opinió de mares, pares, familiars...

Dels vapors, que poden o no tenir nicotina, de com els venen per les xarxes socials com un producte dirigit sobretot a gent jove. De les conseqüències del seu consum que ara mateix es desconeixen.

De les catximbes, del tabac de catximba que porta nicotina, del fum i no el vapor que aspiren, dels productes nocius que genera la combustió de l'alumini i els carbons, de la inexistència de filtres.

Quan es parla de l'alcohol:

S'explica que viuen en una societat mediterrània amb una forta cultura d'anar al bar, que s'elabora sovint on viuen, dels fermentats i

dels destil·lats, dels hàbits de consum dels adults pròxims, del "botellon", de diferents tipus de consum, dels efectes que produeix a les persones, que la venda està prohibida als menors d'edat, de les normatives sobre el consum, del tipus de consum d'alcohol, dels riscos que pot generar el seu consum, dels danys que pot arribar a produir el seu consum, de la conducció, del metabolisme de les persones, de com s'elimina del cos, del "puntet" al beure alcohol, del coma etílic, d'aquelles coses que sovint es fan sota els seus efectes i que a vegades produeixen certs arrepentiments, del consum compulsiu i ràpid...

Majoritàriament és un consum que es realitza durant els caps de setmana, associat a sortir de festa i a compartir espais d'oci i llocs amb els amics. Sobretot centrat en majors de 18 anys, tot i que l'inici del consum del mateix s'estableix al voltant dels 16-17 anys.

Destacar que en grups de 2n ESO es detecta un inici en el consum i a més no es relaciona l'alcohol com una droga, sinó que sovint es relaciona amb una beguda present a la majoria de les llars, on els adults en consumeixen en diferents ocasions; com a refresc, acompanyant àpats i present a la majoria de les celebracions.

Quan es parla del cànnabis:

S'explica que és, quins efectes té, d'on ve, on s'elabora, com el consumeix la gent, del per què, del quan, del com, del a on, de les conseqüències legals, d'assumir les conseqüències quan es consumeix, dels que només fumen i fan poc més, de les etiquetes a l'institut, de l'actitud d'alguns que fumem, del respecte a qui no vol consumir-ne, de la tolerància quan es consumeix, de les conseqüències sobre la salut de fumar, de com molts consumidors que durant un cert temps fumen cànnabis i quan ho deixen es queden enganxats al tabac...

Consum de cànnabis en menors d'edats; alguns en fase d'experimentació i descobriment dels efectes i del que hi poden aconseguir.

Consum de cànnabis en menors o majors d'edat: consums diaris de cànnabis, alguns afectats en altres esferes de la vida (no estudiar, no treballar, no tenir massa inquietuds,...) alguns mantenint els compromisos que la societat o bé la seva pròpia llar els marca.

Entre les persones consumidores de cànnabis cal dir que s'aprecia un canvi important en l'actitud envers la vida; consum a totes hores, evitació de responsabilitats, manca de referents estables que facin una certa continuïtat en els estudis,...això provoca sovint que es deixin algunes obligacions i que l'oci únicament giri al voltant del consum de cànnabis, del parc i la plaça o el carrer.

De quan es fuma per cobrir determinats malestars i de com l'addicció psicològica fa que sovint es perdi el control del seu consum. Sense arribar a solucionar els malestars que generen aquests augment de consum.

Quan es parla d'altres substàncies:

Consum de cocaïna; majoritàriament persones joves de més de 20 anys, associat a consums recreatius de cap de setmana, on la discoteca té una importància gran. Lligat, sovint, a consum d'alcohol.

Consum d'MDMA; associat a consums puntuals de cap de setmana o bé festes que es preveuen que seran llargues. Dir que amb aquesta substància podem distingir dos grups, qui la coneixen i ja l'ha utilitzat més de cinc vegades i saben el que poden esperar i com consumir-la i un de més jove que no la coneix massa, que l'emascara de tòpics i que té més desig de provar-la que no pas d'haver-ho fet. Ambdós grups accepten parlar de la substància i conèixer entre d'altres com disminuir riscos tant si es consumeix com si únicament es tracta d'obtenir la informació i conèixer-la.

Consum de ketamina; preguntes molt puntuals i en persones molt concretes, amb un perfil de "fiesteró" que coneix bastant la nit, la festa i altres substàncies.

En la majoria dels consums d'aquestes substàncies apareix l'alcohol com a substància principal.

Cal destacar que donat l'experiència del projecte, que s'inicia a l'any 2009, el tècnic de drogues es un referent que ha treballat amb moltes persones joves que han crescut, algunes segueixen utilitzant el servei de consulta i moltes demandes van dirigides al consum de Cocaïna i MDMA. Drogues que s'associen a l'oci nocturn.

Aquelles noies i nois que estaven propers al projecte donat que anaven a l'Institut, actualment segueixen estudiant o treballant, tenen més de 20 anys i algunes consumeixen aquestes drogues.

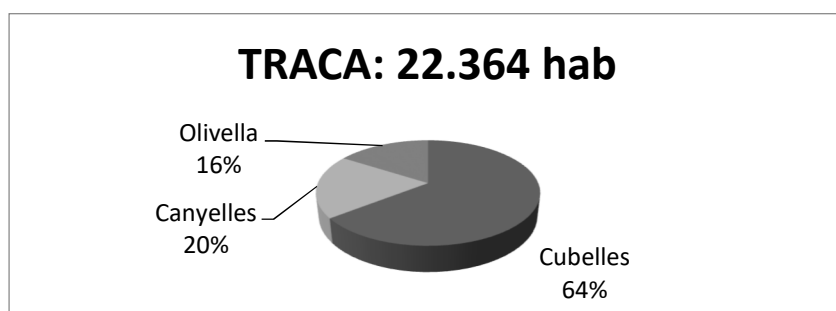
3 DIAGNÒSTIC DEL CONTEXT LOCAL

3.1 El territori Traca

El pla Traca s'implementa en tres municipis del Garraf: Canyelles, Cubelles i Olivella.

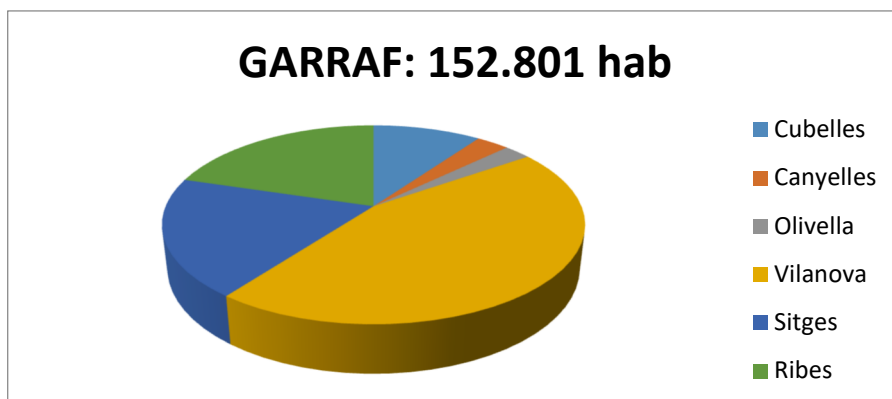
El següents gràfics mostren el pes demogràfic dels municipis entre si i respecte el total de la comarca.

Cubelles: 15.770 hab.

Canyelles: 4699 hab.

Olivella: 3.935 hab.

Cubelles: 15.770 hab.

Canyelles: 4699 hab.

Olivella: 3.935 hab.

Vilanova i la Geltrú: 67.733 hab.

Sitges: 29.553 hab.

Sant Pere de Ribes: 31.111 hab.

A Cubelles, la població s'estén majoritàriament a la franja costanera i es disposa d'una estació de tren de rodalies (R2-Sud). A Canyelles i Olivella la població es dispersa en diverses urbanitzacions, amb un nucli relativament petit i en un entorn de muntanya amb poques opcions de transport públic.

3.2 Avaluació tècnica

L'avaluació s'ha realitzat a partir dels objectius plantejats en el pla anterior dividits en 4 eixos que són:

- Eix prevenció i educació.
- Eix prevenció i oci.

- Eix prevenció i comunitat.
- Eix prevenció i coneixement.

Cadascun d'aquest eixos té uns objectius generals i uns d'específics. L'avaluació s'ha realitzat sobre els objectius específics. S'inclouen imatges que també es poden trobar a la web:

www.traca garraf.cat

Eix Prevenció i educació

Objectius generals

- Millorar el coneixement i la formació en l'àmbit de les drogues de totes les persones implicades en l'educació.
- Oferir suport al professorat i al món l'educació per tal de fomentar la iniciativa preventiva o millorar les seves capacitats de treball, tant en l'àmbit de prevenció com en la detecció precoç i identificació de situacions i/o comportaments de risc.
- Promoure la prevenció del consum de drogues des de les famílies.
- Enriquir i ampliar l'oferta d'activitats preventives amb persones joves i adolescents que s'ofereixen al municipi.

Objectius específics:

ÀMBIT: Adolescents i joves

- Dotar d'eines a l'alumnat per a la reflexió crítica en el consum de drogues.

Accions i activitats dutes a terme referents a aquest objectiu:

- Xerrades: se n'han realitzat 332 en els 3 municipis de les comarques, amb temàtiques diverses com: presa de decisions, begudes energètiques, tabac, alcohol, cànnabis, altres drogues, etc.
- Casos atesos:

Un total de 84 casos mitjançant el protocol de detecció i intervenció en el consum de drogues (l'ús del protocol no inclou sanció administrativa per consum o tinences de drogues).

S'han atès 46 casos amb el protocol de mesures educatives que inclou sanció administrativa per consum o tinença de drogues.

- Funcions d'educador de carrer utilitzant els espais de trobada i relació dels joves per realitzar contactes, seguiment i vincles juvenils.
- Activitats d'oci. Se n'han realitzat 81 per promocionar un oci i temps lliure saludable.
- A part dels fullets existents sobre: tabac, alcohol, cànnabis i afectivitat i sexualitat. S'han realitzat de nous: "Amb què ens estem liant?", "Gènere afectivitat i festa (amb o sense drogues)" i "Begudes energètiques"

<http://tracagarraf.cat/info/>

- Reedicions del conte "Una setmana per recordar" adreçat a alumnes de 6è de primària i llurs famílies.
- Elaboració i distribució del conte "Jo mai, mai" adreçat a l'alumnat de 3 ESO, per llegir a les hores de tutoria en treball conjunt amb els i les professores dels instituts.
- Elaboració i distribució del conte "Un món d'històries", adreçat a mares i pares amb fills i filles joves.

- Existència de suport visual "Respecta't, fes-te respectar i respecta" I del vídeo "Si viatges".

<https://www.youtube.com/watch?v=8Ksr7YRe4c>

Elaboració de tres visuals nous sobre agressions per qüestions de gènere, sobre begudes energètiques i sobre respecte a les diferències de les persones.

<https://www.youtube.com/watch?v=357CkbKXdv8>

Vídeo "Si no hi ha un sí és NO"

<https://www.youtube.com/watch?v=WjATyS8B7Tc>

Vídeo "Begudes energètiques"

<https://www.youtube.com/watch?v=2dopFARulIo>

Vídeo "Respecte a totes les persones"

<https://www.youtube.com/watch?v=WKzwdUbNIN4>

- Veles de Salut: Se n'han realitzat 25, facilitant suc de fruita i informació relacionada amb les drogues i la sexualitat, compartint espais d'oci i nit.

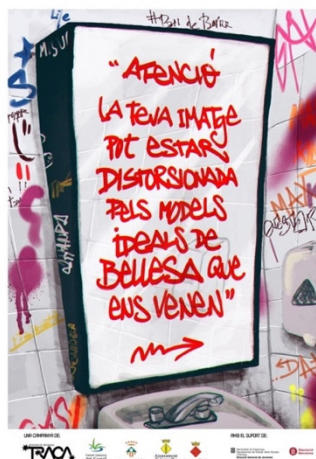
- Campanyes sobre oci i festa. A part de les campanyes d'anys anteriors que promouen un oci saludable i respectuós per tal de minimitzar els riscos relacionats amb la festa i el consum de drogues.

<http://tracaqarraf.cat/campanyes/>

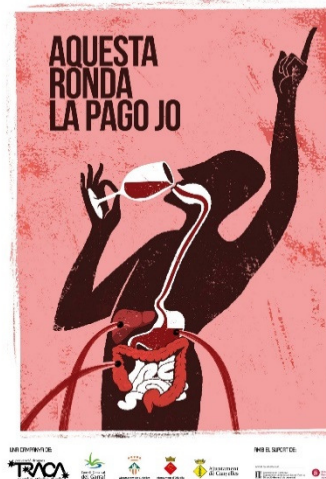

S'han realitzat tres campanyes més sobre oci i respecte amb marxandatge per donar més potència als missatges que es vol transmetre i una campanya sobre respecte crític entorn als ideals de bellesa que marca sovint la societat.

- Campanyes sobre substàncies. En teníem 7, 3 de tabac, 3 d'alcohol i 1 sobre els usos de medicaments.

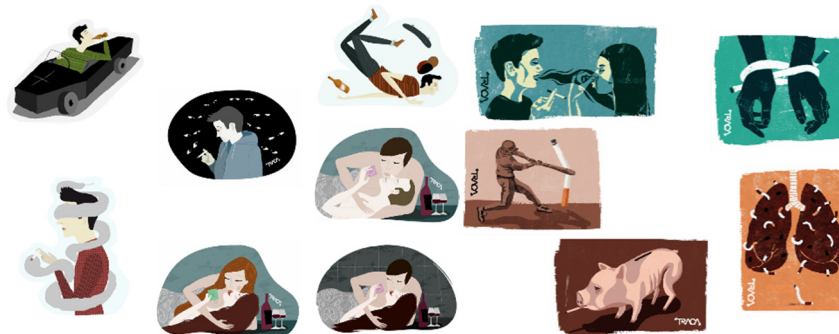
S'han realitzat 3 campanyes sobre consum de cànnabis i 2 sobre begudes energètiques

- Enganxines. Per donar a conèixer el servei i reforçar els missatges en les xerrades, activitats, etc. Es tenien 12 enganxines sobre el consum de tabac, alcohol, cànnabis i sexualitat. Se n'han fet sobre begudes energètiques i sobre imatge i cos.

<http://tracagarraf.cat/stickers/>

- Altres materials:
Flyer sobre alcohol i conducció.

Contracte educatiu per alumnes de primària sobre els usos del mòbil.

Creació i promoció de la pàgina web amb tot el material elaborat des del 2009.

ÀMBIT: Agents educatius

- Proporcionar una oferta d'accions formatives i recursos adreçades al professorat per tal d'optimitzar les intervencions educatives i preventives.

Accions i activitats dutes a terme:

- Protocol pel transport escolar. S'ha elaborat el protocol per donar resposta en els casos de sospita i/o consum de drogues en el transcurs del trajecte quan desplacen de municipi.
- Tutories amb els tutors dels casos que s'han atès des del projecte.
- Elaboració i publicació del conte "Jo mai mai" adreçat a alumnes de 3r ESO per llegir en tutories.
- Campanyes sobre oci i festa.
- Campanyes sobre substàncies.

- III Jornades TRACA. Organització i realització de les jornades de 20 hores de durada.

- Web TRACA. Instagram

ÀMBIT: Famílies

- Proporcionar propostes i recursos per actuar en la prevenció del consum de drogues des de les famílies.

Accions i activitats dutes a terme referents a aquest objectiu:

- Sessions amb les famílies de tots els casos atesos.
- Elaboració i publicació de fullets informatius.
- Contracte educatiu per alumnat de primària sobre els usos del mòbil.
- Elaboració i publicació del conte "Una setmana per recordar" adreçat a l'alumnat de 6è de primària i llurs famílies.
- Elaboració i publicació del conte "Un món d'històries" per a mares i pares amb joves a partir dels 16 anys.
- Campanyes sobre oci i festa.
- Campanyes sobre substàncies.
- Web TRACA.

Un cop finalitzat el Pla s'ha creat una xarxa de treball efectiva amb la majoria dels professionals relacionats amb l'àmbit de l'educació. S'ha recollit i avaluat les activitats i recursos que s'ofereixen als municipis, s'ha ampliat l'oferta d'intervencions en prevenció de drogues i s'ha ofert una proposta de prevenció educativa dirigida col·lectiu de persones joves en risc.

Eix Prevenció i oci

Objectius generals

- Intervenir en els espais naturals d'oci i lleure.
- Potenciar estratègies preventives d'intervenció entre iguals.
- Dotar d'eines per a la reflexió crítica del consum de drogues en els espais d'oci i lleure.
- Implicar al teixit associatiu en la prevenció de drogues.

- Oferir una resposta educativa a les conseqüències legals derivades del consum de substàncies.
- Sensibilitzar i implicar a entitats i promotores vinculats a l'oci i lleure en la prevenció del consum de drogues.

Objectius específics

- Oferir serveis d'assessorament en el consum i els riscos associats.
- Treballar amb els agents implicats en l'oci nocturn.
- Oferir proposta d'actuacions preventives en els espais nocturns
- Donar resposta educativa alternativa a la sanció per consum o tinença de drogues a la via pública.

Accions i activitats dutes a terme referents a aquests objectius:

- Campanyes sobre oci i festa.
- Campanyes sobre substàncies.
- Elaboració i publicació de fullets informatius.
- Veles de Salut: facilitant sucres de fruita i informació relacionada amb les drogues i la sexualitat, compartint espais d'oci i nit.
- Treball conjunt amb associacions que organitzen activitats d'oci nocturn.

Un cop finalitzat el Pla s'ha establert contacte i vinculació amb entitats i programes vinculats a l'oci i el lleure. S'ha intervingut en esdeveniments musicals i s'ha posat a l'abast de les persones informació actualitzada pel que fa a la prevenció de pràctiques de risc en el consum de drogues.

Eix Prevenció i comunitat

Objectius generals

- Difondre les diferents accions i programes del Pla municipal.
- Fomentar la participació i la implicació dels ciutadans en la prevenció del consum de drogues.

- Augmentar el coneixement que sobre drogues i pràctiques de risc en el consum té la ciutadania amb la finalitat de dotar-la d'eines i recursos que l'hi permetin prendre decisions lliures i saludables.
- Donar a conèixer i facilitar l'accés als recursos de prevenció i atenció existents al territori.

Objectius específics

- Promoure campanyes universals de sensibilització i reducció de riscos en la ciutadania.

Accions i activitats dutes a terme referents a aquest objectiu:

- Campanyes sobre oci i festa.
  - Campanyes sobre substàncies.
  - Elaboració i publicació de fullets sobre drogues.
  - Xerrades per a famílies.
-
- Oferir a la comunitat serveis d'assessorament en el consum i els riscos associats.

Accions i activitats dutes a terme:

- Servei TRACA d'assessorament sobre el consum de drogues; telèfon, mail, web.
-
- Involucrar al món sanitari en la reducció de riscos i facilitar la detecció i la derivació de pràctiques de risc.

Accions i activitats dutes a terme referents a aquest objectiu:

- Participació en la xarxa Infància i Joventut a Cubelles en la que hi són presents tots els agents implicats de la comunitat.
- III Jornades TRACA. Organització i realització de les jornades de 20 hores de durada.
- Posar a l'abast de la ciutadania informació objectiva i contrastada sobre drogues i pràctiques de risc en el consum.

Accions i activitats dutes a terme:

- Campanyes sobre oci i festa.
- Campanyes sobre substàncies.

- Elaboració i publicació de fullets sobre drogues.

Un cop finalitzat el Pla s'ha tingut presència en els mitjans de comunicació locals (webs locals, comarcals, Diari de Vilanova, Eix Diari, Canal Blau TV, etc.). S'ha recollit tota la informació relativa a tots els casos atesos augmentant la participació de la ciutadania en el pla de drogues creant un servei de referència municipal en relació al consum de drogues. S'ha creat un espai web propi de difusió de qüestions relacionades amb el consum de drogues. S'ha aprofitat la presència en espais i activitats d'oci per recollir informació referent als riscos que pot generar el consum de drogues.

Eix Prevenció i coneixement

Objectius generals

- Disposar de dades locals de les pràctiques de consum i de les noves tendències i necessitats.
- Augmentar el nivell de coneixement de professionals implicats en la prevenció de drogues.

Objectius específics

- Donar a conèixer pràctiques i estudis relacionats amb el consum de drogues.
- Difondre als possibles professionals interessats jornades, seminaris i congressos que es realitzin fora del territori.

Accions i activitats dutes a terme referents a aquests objectius:

- Recull de dades sobre els casos atesos pel servei.
- Difusió d'informació relativa a temes vinculats al projecte (cursos, jornades, etc.)
- III Jornades TRACA. Organització i realització de les jornades de 20 hores de durada.
- Difusió de la pàgina web TRACA. Instagram TRACA
- Biblioteca sobre drogues. <http://tracagarraf.cat/lilibres-i-drogues/>

- Videoteca sobre drogues. <http://tracagarraf.cat/cinema-i-drogues/>

3.3 Valoracions del treball realitzat

La prevenció com a base per a la responsabilitat. Així doncs tot plegat utilitzant estratègies per treballar sobretot amb joves:

Xerrades als Instituts o espais on es troben el joves.

Vela de salut en esdeveniments nocturns on hi hagi música i joves.

Activitats preventives per reforçar un lleure sa i creatiu.

Coordinacions amb agents socials per tal de donar resposta a qüestions relacionades amb el consum de drogues.

Participar en tots els projectes que es sol·liciti la presència del servei (Projecte Onada, projecte de carrer, comissions socials,...).

Creació de campanyes i materials adequats a les edats que es vol accedir.

Realitzar formacions sobre drogues a professionals de la Comarca o joves estudiants.

Atendre col·lectius específics

Fem especial èmfasi en la població jove i adolescent, bàsicament perquè els primers consums s'instauren en aquestes d'edats. És l'etapa de la construcció de la pròpia identitat i té un valor educatiu important.

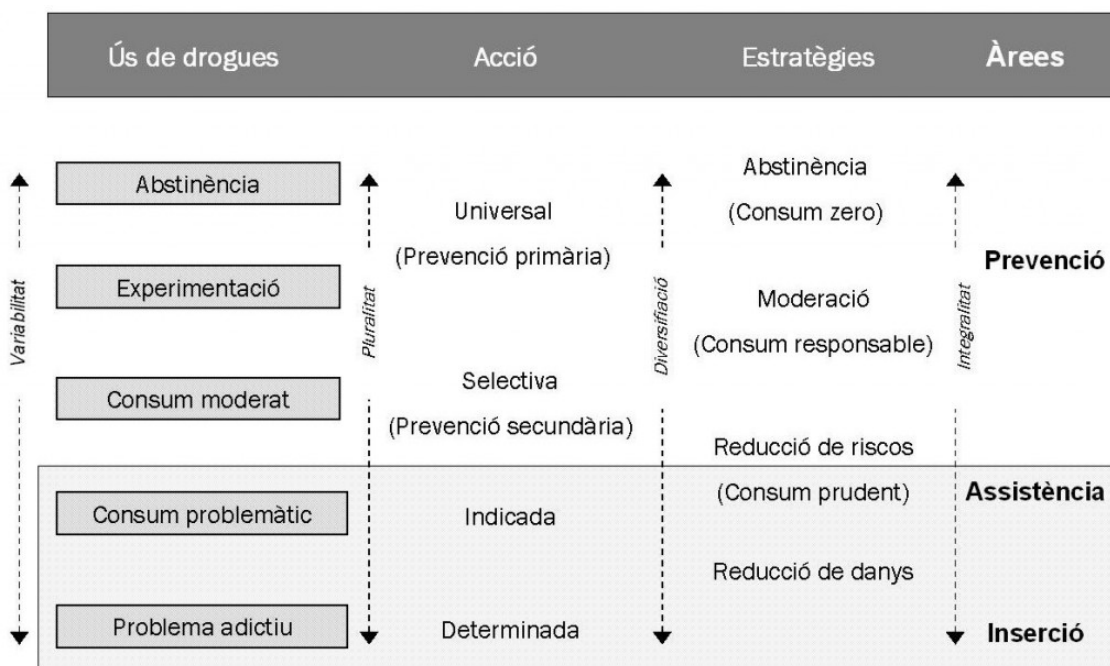
Parlar sobre drogues i fer prevenció sobre el consum de drogues ha d'anar més enllà d'explicar els efectes de les substàncies i les possibles addiccions quan es consumeixen. Ens ha de permetre utilitzar el tema de les drogues com un mitjà, per accedir i apropar-nos als joves i valorar el consum real que fan, per facilitar-los espais

on ser responsables. Alhora fer-ho amb les seves famílies, amb els referents adults quan hi hagi una demanda d'aquestes.

Envers el consum de drogues cal fomentar una actitud de prudència, és més important treballar sobre l'actitud que tenen (amb les drogues, amb l'institut, a casa,...) que no pas sobre les substàncies en si. Parlar de la realitat de consum que realitzen (tabac, alcohol, altres drogues).

Cal treballar des de situacions quotidianes vinculades al present. Deixar-se portar per la sensació d'urgència no sol presentar resultats favorables.

Cal adaptar alhora el missatge i el tipus d'informació tenint en compte sobretot l'acció on es vol realitzar i quin tipus d'ús de drogues s'està realitzant.

Adaptat del V PLAN DE DROGODEPENDENCIAS DE LA COMUNIDAD AUTÓNOMA DE EUSKADI. 2004-2008

La majoria de problemes de consum jove i adolescent de drogues són conseqüència de disfuncions familiars, relacionals i socials, o de malestars personals.

No tots els usos adolescents de drogues tenen el mateix nivell de risc i problemàtica.

Els consums problemàtics solen ser el resultat d'uns hàbits de consum lligats a uns estils de vida (o pràctiques de relació social).

Existeixen riscos molt més importants que l'addicció i el perjudici per la salut. té més sentit centrar-se en les conductes associades bàsicament (què fem sota els efectes de les drogues, a quins riscos ens exposem i quines problemàtiques tenim).

3.4 Riscs i danys associats al consum de drogues

Després de dotze anys de treball amb persones joves i els possibles consums de drogues que fan, no podem quedar-nos amb l'únic objectiu de l'abstinència. Cal allunyar-se de postures neutres. La realitat es la que és i molts joves consumeixen drogues i continuaran fent-ho. És doncs un tema seriós i cal tractar-lo des de la responsabilització, quan existeix.

El treball que es realitza quan s'intervé des de la prevenció primària o universal es centra en l'abstinència i es considera que aquesta serà sempre la millor manera per evitar qualsevol problema amb les drogues. Ara be caldrà cercar alternatives a la idea del consum zero. Quin treball cal fer amb aquelles persones que consumeixen i probablement no deixaran de fer-ho? Amb aquestes pensem que cal treballar des de la perspectiva de la responsabilitat de les eleccions i l'ús de substàncies.

Una gran part dels riscos associats al consum de drogues venen donats no només pels riscos inherents de cada substància sinó també per les pautes de consum i les conductes de risc associades.

La persona serà l'element central del treball. I sobre ella –i no la substància- recaurà la part més important de les nostres intervencions. Cal fomentar-los la reflexió i que prenguin decisions responsables i crítiques.

Les intervencions es centraran sobretot en les substàncies més properes.

Els horaris d'atenció han de poder adaptar-se a la realitat dels joves o els adults que utilitzen el servei.

3.5 Principals necessitats detectades

Es pretén seguir treballant amb la metodologia creada durant l'execució del primer, del segon i del tercer Pla Supramunicipal TRACA. És a dir adaptant la filosofia de treball a la realitat i necessitats dels municipis, sense oblidar que el TRACA és un servei al servei dels agents municipals i que sovint l'atenció es demandada per ells.

A grans trets seria:

- Utilització dels circuits i bases tècniques dels Protocols TRACA.
- Xerrades i tallers a aquells agents socials que ho demanin.
- Atenció directa a joves i llurs famílies.
- Atenció directa a casos de PME i llurs famílies.
- Atenció al carrer.
- Vela de salut.
- Activitats preventives d'oci i lleure.
- Suport a qualsevol acció relacionada amb el consum de drogues, cursos, participació de xarxes de treball,...

- Incidir més en el treball familiar com a eix central de la prevenció.
- Realitzar formació sobre drogues.
- Donar a conèixer i participar en esdeveniments fora de la Comarca.
- Donar a conèixer el projecte als mitjans de comunicació – utilització eines de comunicació virtuals.
- Presència real al mitjans de comunicació – premsa-.
- Elaboració de nous materials i campanyes adequades al grup diana que es determini.

4 PROPOSTA D'ACCIÓ – ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ

4.1 Marc teòric i principis d'intervenció – Propostes d'intervenció

El projecte TRACA entén la prevenció del consum de drogues com una eina de treball centrada en l'educació. És en l'educació on es posa l'èmfasi estratègic i metodològic per a poder desenvolupar aquest projecte d'intervenció.

Cal tenir en compte que com a servei per a incidir en els possibles consums, principalment experimentals o ocasionals, els coneixements i habilitats de treball haurien de partir d'aquest eix.

Segons les estadístiques existents - edats d'inici en el consum de diferents substàncies, la durada dels consums i el tipus de drogues que es consumeixen -, l'èxit del mateix rau en les habilitats de transmetre tan als menors com a llurs famílies possibilitats centrades en la reflexió crítica i en la gestió educativa de les situacions que generalment es troben aquest tipus de projecte. No hem d'oblidar que per a resoldre situacions problemàtiques existeixen recursos especialitzats, tant per al tractament com per a la solució dels esmentats problemes.

Així doncs cal parlar de prevenció de les drogodependències en un marc ampli i global de promoció i educació per a la salut en què prevenir és:

- Anticipar-se a l'aparició d'un problema. Conèixer quins són els factors que el provoquen o hi estan relacionats i intervenir-hi. Per aquest motiu, és fonamental la implicació dels agents i institucions més properes a la població (Ajuntament, escoles, cossos de seguretat ...).
- Informar en relació a les drogues, els riscos del seu consum i les seves conseqüències.
- Educar. Promoure el desenvolupament integral de la persona i afavorir el seu procés de maduració. Educar sobre drogues vol dir educar en estils de vida saludables.
- Promoure factors de protecció per la població menors d'edat envers el possible consum de drogues – temps lliure, oci, presència real d'adults,...-, evitant que aquestes possibles situacions es converteixin en factors de risc.

D'aquesta filosofia de treball sorgeixen propostes que tenen per objectiu fomentar el desenvolupament d'hàbits i recursos personals que reforcin els infants i adolescents, els facin menys vulnerables i els ajudin a triar estils de vida més saludables, des de la pròpia reflexió, no per un model d'imposició d'idees i de valors.

4.2 Objectius generals i objectius específics

Per definir els objectius del nou Pla de prevenció en drogodependències TRACA partirem del dos grans objectius que es van formular als anteriors plans de prevenció. Entenent-los com una base metodològica de treball, donat que es tracta de tres municipis amb característiques diferents, que comparteixen el tècnic de prevenció i que sovint es troben amb realitats diferents.

- Prevenir i reduir el consum de drogues als municipis de Canyelles, Olivella i Cubelles promovent estils de vida saludables des d'una perspectiva comunitària i de treball en xarxa.
- Crear una metodologia comuna a aplicar als tres municipis per l'assoliment dels objectius del pla, adaptant les accions a cada realitat municipal.

Ara be per tal de formular objectius – generals i específics - que donin cobertura als diferents eixos que treballa al pla, el que es farà aquesta vegada és formular objectius diferents a cada eix i marcar aquells ítems que hauria d'aconseguir el pla un cop finalitzi el període de vigència.

Així doncs per conèixer-los cal mirar l'apartat eixos d'intervenció, partint de la base que seran:

1. Prevenció i educació
2. Prevenció i oci
3. Prevenció i comunitat
4. Prevenció i coneixement

4.3 Organització

L'estructura organitzativa es basa en 3 comissions fixes i en comissions de treball específiques en nombre variable.

Comissió política

Liderada pel Consell Comarcal del Garraf i formada per:

- Consellera Joventut del Consell Comarcal del Garraf.
- Regidor/a Joventut Canyelles.
- Regidor/a Joventut Cubelles.
- Regidora/a Joventut Olivella
- Tècnics i tècniques de Joventut.
- Tècnic de prevenció de drogues.

Funcions:

- Donar suport polític al Pla.
- Marcar les línies estratègiques que ha de seguir el Pla.
- Proposar i facilitar els recursos econòmics necessaris per a la implementació de les accions i programes a desenvolupar, proposats per la Comissió Tècnica.
- Aprovar el Pla de Treball anual.

Periodicitat: es reunirà com a mínim, 1 cop a l'any.

Grup motor

És l'encarregat de determinar les accions i programes a desenvolupar i en definitiva de realitzar la part més tècnica del Pla: disseny, anàlisi, actuació, coordinació....

Estarà formada per:

- Tècnica de SPOTT, Diputació de Barcelona
- Tècnica de Joventut de l'Ajuntament de Cubelles
- Tècnic de Joventut de l'Ajuntament de Canyelles

- Tècnic de Joventut de l'Ajuntament d'Olivella
- Tècnica del Servei Comarcal de Joventut
- Tècnic del pla de prevenció

Funcions:

- Implementar el Pla.
- Definir prioritats, accions i programes i proposar-ho a la Comissió Política.
- Vetllar pel compliment pressupostari.
- Convocar i dinamitzar la Comissió Tècnica.

Periodicitat: es reunirà com a mínim, 4 cops a l'any.

Comissió Tècnica

És una comissió transversal formada per professionals i representants d'entitats o institucions que treballen al municipi i que poden aportar la seva visió interdisciplinària del fenomen a partir del treball directe amb les persones destinatàries de les diferents propostes, i d'aquesta forma, permetre obtenir una visió global del mateix.

Funcions:

- Implicar-se en el desenvolupament i la realització de les accions o programes segons els serveis que presta cada institució o entitat.
- Definir i analitzar les necessitats.
- Revisar les propostes i els programes.

Periodicitat: es reunirà, com a mínim 2 cops l'any.

4.4 Eixos d'intervenció

S'estructuren les accions a partir de 4 eixos a partir dels quals sorgeixen els objectius específics del Pla:

1. Prevenció i educació
2. Prevenció i oci
3. Prevenció i comunitat
4. Prevenció i coneixement

Els espais i col·lectius prioritaris seran:

Espais: Centres Educatius. Famílies. Espais lúdics i d'oci. Barris i zones conflictives.

Col·lectius: Adolescents i joves. Famílies. Persones consumidores amb usos problemàtics i/o conductes problemàtiques. Col·lectius en risc.

4.4.1 Eix Prevenció i educació

Objectius generals

- Millorar el coneixement i la formació en l'àmbit de les drogues de tots els actors implicats en l'educació.
- Oferir suport al món professional de l'educació per tal de fomentar la iniciativa preventiva o millorar les seves capacitats de treball, tant en l'àmbit de prevenció com en la detecció precoç i identificació de situacions i/o comportaments de risc.
- Promoure la prevenció del consum de drogues des de les famílies.
- Enriquir i ampliar l'oferta d'activitats preventives amb joves i adolescents que s'ofereixen al municipi.

Objectius específics

Adolescents i joves

- Dotar d'eines a l'alumnat per a la reflexió crítica en el consum de drogues.

Agents educatius

- Proporcionar una oferta d'accions formatives i recursos adreçades al professorat per tal d'optimitzar les intervencions educatives i preventives amb els joves.
- Oferir proposta específica dirigida als col·lectius en risc.

Famílies

- Proporcionar propostes i recursos per actuar en la prevenció del consum de drogues des de les famílies.

Al finalitzar el Pla municipal s'hauria d'haver assolit:

- Crear una xarxa de treball efectiva de tots els professionals relacionats amb l'educació.
- Sistematitzar l'avaluació de les activitats i recursos que s'ofereixen al municipi.
- Ampliar l'oferta d'intervencions en prevenció de drogues en l'àmbit educatiu.
- Augmentar la implicació de les famílies en la prevenció del consum de drogues.
- Oferir una proposta de prevenció selectiva dirigida a joves de col·lectius en risc.

4.4.2 Eix Prevenció i oci

En aquest eix situarem les actuacions dirigides a treballar les pràctiques de consum produïdes en el temps lliure, tant de dia com de nit. Es farà especial èmfasi en persones menors d'edat consumidores de drogues legals i il·legals i en persones usuàries d'oci nocturn.

Objectius generals

- Intervenir en els espais naturals d'oci i lleure.
- Potenciar estratègies preventives d'intervenció entre iguals.
- Dotar d'eines al jovent per a la reflexió crítica del consum de drogues en els espais d'oci i lleure.
- Implicar al teixit associatiu en la prevenció de drogues.
- Oferir una resposta educativa a les conseqüències legals derivades del consum de substàncies.
- Sensibilitzar i implicar a entitats i promotors vinculats a l'oci i lleure en la prevenció del consum de drogues.

Objectius específics

- Oferir serveis d'assessorament en el consum i els riscos associats.
- Treballar amb els agents implicats en l'oci nocturn.
- Oferir proposta d'actuacions preventives en els espais nocturns
- Donar resposta educativa alternativa a la sanció per consum o tinença de drogues a la via pública

Al finalitzar el Pla municipal s'hauria d'haver assolit:

- Haver establert contacte i vinculació amb entitats i programes i promotors vinculats en l'oci i lleure.
- Intervenir en un mínim de 3 esdeveniments musicals anuals.
- Posar a l'abast informació actualitzada pel que fa a la prevenció de pràctiques de risc en el consum de drogues en els espais de lleure.

4.4.3 Eix Prevenció i comunitat

Objectius generals

- Difondre les diferents accions i programes del Pla municipal.
- Fomentar la participació i la implicació de la ciutadania en la prevenció del consum de drogues.
- Augmentar el coneixement que sobre drogues i pràctiques de risc en el consum té la ciutadania amb la finalitat de dotar d'eines i recursos que permetin prendre decisions lliures i saludables.
- Donar a conèixer i facilitar l'accés als recursos de prevenció i atenció existents al territori.

Objectius específics

- Promoure campanyes universals de sensibilització i reducció de riscos en la ciutadania
- Oferir a la comunitat serveis d'assessorament en el consum i els riscos associats.
- Involucrar el món sanitari proper en la reducció de riscos i facilitar la detecció i la derivació de pràctiques de risc
- Posar a l'abast de la ciutadania informació objectiva i contrastada sobre drogues i pràctiques de risc en el consum.

Al finalitzar el Pla s'hauria d'haver assolit:

- Tenir presència en els mitjans de comunicació locals. Web
- Augmentar la participació de la ciutadania en el pla de drogues.
- Haver creat un servei de referència municipal en relació al consum de drogues.
- Creació d'un espai web de referència en drogues al municipi, perfil al facebook, instagrtam...

4.4.4 Eix Prevenció i coneixement

Objectius generals

- Disposar de dades locals de les pràctiques de consum i de les noves tendències i necessitats.
- Augmentar el nivell de coneixement de les persones implicades en la prevenció de drogues.

Objectius específics

- Donar a conèixer pràctiques i estudis relacionats amb el consum de drogues.
- Difondre als possibles professionals interessats jornades, seminaris i congressos que es realitzin fora del territori.

Al finalitzar el pla s'hauria d'haver assolit:

- Generar dades locals sobre les pràctiques de consum de drogues.
- Disposar de sistemes de registres que permetin una aproximació acurada a la realitat del consum.
- Haver realitzat com a mínim una jornada formativa anual per a professionals de l'àmbit.

4.5 Avaluació i propostes de millora

L'avaluació ens hauria de permetre mesurar el canvis, entenent doncs el perquè serveix la nostra intervenció. Per valorar si ens hem ajustat a la planificació i si hem acomplert els objectius.

A més com una eina útil per a una millora contínua de totes les intervencions que giren al voltant de l'univers de les drogues.

Avaluarem abans, durant i després:

1. Avaluació inicial:

Planificar el que es pot fer, identificar el que cal fer i organitzar com fer-ho.

Caldrà definir els objectius, elaborar una estratègia d'acció i elaborar i dur a terme els plans de treball

2. Avaluació processal:

Realitzar el seguiment de tot el que es faci durant el període de vigència, rectificar i ajustar el que calgui i avaluar les activitats o accions que es duguin a terme.

Mitjançant els indicadors d'avaluació de les activitats i el procés de seguiment.

3. Avaluació final:

Revisió general, revisió dels objectius i proposta de seguiment.

Mitjançant una valoració global, l'informe de memòria d'activitats i valoració dels resultats obtinguts.

Cadascuna de les accions que es realitzen tenen uns indicadors que ens permetran saber el grau d'incidència aconseguit, alhora ens han de permetre realitzar els canvis per tal que es vagi millorant a mesura que el projecte es consolida any rere any.

5 ACCIONS

5.1 Actuacions a realitzar

Disseny i implementació d'un programa de la prevenció de les drogodependències i de promoció de la salut, per l'alumnat de primària, que abordi temes com ara: el respecte, les relacions entre persones, el tabac, l'alcohol, les begudes energètiques entre d'altres.

L'escola és un espai idoni per desenvolupar la promoció de la salut. Els infants representen un col·lectiu d'atenció molt rellevant en aquesta matèria.

L'alumnat de primària, en general, requereix una intervenció de forma més universal, ja que encara no existeix el consum. L'objectiu principal seria impedir o retardar l'inici del consum.

És per això que la prevenció en aquesta acció ha d'abordar també aspectes relacionats amb les habilitats socials, les competències i les actituds. En el sentit de potenciar la presa de decisions, destacant la responsabilitat individual.

Disseny i implementació d'un programa de prevenció de les drogodependències per a l'educació secundària.

- Haurà d'incloure accions de prevenció que incloguin la identificació de situacions de risc, com evitar-les o com solucionar-les.
- El programa haurà d'incloure metodologies que fomentin el desenvolupament d'hàbits i recursos personals que reforcin l'autoestima i que promoguin alternatives d'ocupació del temps lliure, que ajudin a triar estils de vida saludables.
- Haurà d'incloure propostes d'activitats interactives, com ara tallers, teatre... i activitats innovadores que motivin la participació.

Accions de prevenció d'identificació de situacions de risc.

- Promoure actuacions preventives als grups i circumstàncies d'especial risc, creant propostes específiques.
- Facilitar la implicació de les famílies, oferint propostes i serveis.
- Actualitzar la formació dels agents que intervenen en l'àmbit educatiu per a facilitar la detecció de risc.
- Recollir la percepció de risc i concepte de problema en els àmbits professionals vinculats a la joventut.
- Recollir la percepció de pràctiques de risc que s'associen al consum i sobre les quals incidir.
- Apostar pel treball educatiu de proximitat per arribar als espais naturals de relació de les persones joves.

Metodologies que fomentin el desenvolupament d'hàbits i recursos personals:

La tasca metodològica que es proposa és una tasca educativa i d'acompanyament de processos d'autonomia, de reflexió i de creixement personal.

Com es pot observar en aquesta proposta tècnica, partim de la idea que la tasca preventiva s'ha de dur a terme intervenint i treballant en contacte directe amb la població diana en tot moment. L'expert que està en contacte amb els nois/noies als centres escolars és la mateixa persona que els pot atendre en espais individuals, que està present als punts de relació - vela de salut, carrer, punts joves...-

Posem tot l'èmfasi a establir un referent educatiu proper, que coneguin, amb el que puguin parlar, que es pugui crear vincle.

Propostes d'activitats preventives:

Promoure activitats d'oci saludables per a infants i adolescents i estimular la creació d'una oferta atractiva de lleure que inclogui activitats "de baix cost" a punts joves i associacions, (culturals,

socials, AMPA's...) en funció dels interessos dels participants. Algun exemple d'activitats seria tallers amb continuïtat anual de graffiti, skate, *maquejar* bicicletes, cuina, ball, xarxes socials, reciclatge d'objectes....

Utilitzar la xarxa existent de recursos, serveis i professionals i adaptant al màxim la tasca que ja s'està duent a terme als municipis amb la vinculació de joves a aquests serveis, partint del contacte que s'hi té en els IES i les escoles de primària.

Coordinar aquesta vinculació per tal que l'optimització dels recursos sigui el més efectiva possible.

Sensibilitzar els diferents agents socials de la potencialitat del lleure no formal i informal com a àmbit d'actuació preventiva.

Accions de formació de prevenció de les drogodependències,

Adreçades professionals de l'educació dels centres educatius, entitats d'educació en el lleure, entitats esportives, així com a tècnics municipals de salut, serveis socials, joventut, esports, policia local, professionals sanitaris.

Oferta d'assessorament continuat durant tot el curs escolar.

Accions d'informació, sensibilització i assessorament amb entitats (esportives, culturals, associacions de veïns...)

Contactar amb aquelles entitats del municipi que treballin amb joves, o que estiguin formades per joves i oferir la possibilitat d'oferir xerrades o tallers en funció de les necessitats o demandes detectades.

Al professorat i direcció dels centres educatius dels municipis.

Espai de formació, debat i reflexió sobre les drogues adreçada als professionals, que hi estan treballant directa o indirectament: mestres, personal sanitari, educadores, educadors, cossos de seguretat...

Establir un cicle de xerrades relacionades amb les drogues, es poden oferir als diferents professionals (educació, sanitaris i cossos de seguretat) del municipi, en funció de la temàtica o necessitat que es vulgui treballar, tenint en compte algunes possibles propostes:

- Les drogues, conceptes bàsics i efectes.
- Consums joves i adolescents de drogues.
- Com intervenir amb persones sota els efectes de les drogues.
- Tabac i cànnabis. Medicinal o no?
- Tu consumeixes drogues? Com parlar amb els nostres fills, adolescents i joves.
- Que diu la llei sobre el consum de drogues al carrer i a casa.
- Normatives envers el consum de drogues en centres reglats o espais informals.
- L'educació, els límits, els pactes educatius.

Oferir formació adaptada a les necessitats dels mateixos per a poder desenvolupar la seva tasca. Treballar sobretot aspectes relacionats amb la seguretat i el control quan es surt per la nit, els beneficis de dur una vida sana i saludable.

Adaptar el format i les intervencions en funció de les necessitats detectades pel món professional donat que s'entén que aquest te contacte directe amb joves i per tant coneixen els llocs on surten, les drogues que consumeixen i els factors de risc-protecció dels mateixos.

Oferir la possibilitat de continuar el contacte-intervenció quan es consideri necessari des de el punt estable d'assessorament, de forma més individualitzada.

Per a educadors i professorat:

Oferir atenció individualitzada al professorat en casos de consum i/o sospites de consum, proporcionant orientació i assessorament.

Assessorament per a l'elaboració de normatives per possibles consums a l'institut i en espais externs: sortides, colònies.... i per l'elaboració d'activitats preventives, d'educació de la salut, de sensibilització dins el currículum formatiu dels centres.

Formació específica per demandes concretes en consums de drogues.

Donar a conèixer al professorat l'atenció individualitzada (punt estable d'assessorament) per poder oferir als alumnes el recurs.

Programa d'educació familiar preventiva

Que abordi aspectes com la millora de les relacions familiars durant l'adolescència fent especial atenció a temes d'abús de drogues i sexualitat de risc.

Haurà d'incloure intervenció amb les AMPAs, així com entitats i escoles de mares i pares.

Xerrades a pares i mares treballant aspectes de protecció de menors/joves mitjançant mares i pares com a referents adults positius:

- Fomentar la importància de portar una vida saludable també en les persones adultes.
- Establir-se com a models educatius dels seus fills i filles i tenir clar que sobre el model que construïm es formaran els futurs adults.
- Ajudar a construir discursos actuals sobre el consum de drogues, per afrontar situacions que no tinguin clar com resoldre.
- Incidir en les pròpies contradiccions com a possibles persones consumidores - Fumes davant del teu fill o filla?, Veus alcohol diàriament? Fumes cànnabis?...-
- Valorar la importància de diferenciar hàbits adults i hàbits joves.
- Establir límits i normes realitzables, l'ajuda a construir un discurs coherent.
- Consums joves vers consums adults. De la festa d'aniversari al brindis pels nuvis.
- Del consum experimental a l'addicció. Dels hàbits perillosos als hàbits raonables.
- Gestió de les emocions a l'adolescència.

Sessions individuals d'assessorament sobre drogues per a adolescents, joves i famílies.

Oferir un espai estable de consulta per a famílies, adolescents i joves, assessorant a les mateixes sobre el consum d'alcohol i altres drogues.

Donar eines educatives als pares i mares, joves i/o adolescents assistents al recurs per poder treure's l'angoixa i desenvolupar-se amb autonomia vers possibles consums, ajudant a construir un discurs crític i realista sobre efectes, riscos i conseqüències dels possibles consums.

En aquells casos que sigui necessari, acompanyar a les famílies i joves a recursos especialitzats de la xarxa -CASD, CAP-.

Publicitar aquest servei en totes les accions que es desenvolupin durant la vigència del projecte. (Als tallers, xerrades, vela de salut...)

Accions de prevenció en el marc dels actes públics dels municipis (Festes Majors...)

Establir una vela de salut en aquells esdeveniments que es considerin susceptibles d'intervenir, actes o activitats on es conjuguin nit, música i joves, dins les activitats festives dels municipis.

Oferiment de fruita, suc i informació preventiva envers el consum de drogues i conductes associades a aquests –informació d'entitats que treballen la reducció de riscos o la gestió de riscos i plaers associats al consum de drogues, preservatius, trasllat en vehicles,...-

Utilitzar aquest contacte directe amb els i les joves per a donar a conèixer el recurs, amb la possibilitat de continuar el treball iniciat en el punt estable d'informació o altres espais pròxims.

Participació en els Plans municipals transversals quan escaigui (Gent Gran, Dona, Igualtat, Joventut...)

Coparticipar en els Plans municipals quan es valori necessari per fer propostes sobre com intervenir en el consum de drogues i/o temes relacionats. Participar com un agent més de la comunitat en les trobades per a incloure la prevenció com un eix més de treball, promocionant estils de vida més saludables.

Participació en l'elaboració de materials de difusió.

Creació de material (fullets, adhesius, vídeos,...) per tal de donar suport a les tasques que el tècnic realitza habitualment, disposar de material vol dir poder oferir-lo a les xerrades que es realitzen, a les veles de salut, als casos individuals, a les famílies...

Col·laboració amb els mitjans de comunicació públics locals quan sigui requerit pels diferents ajuntaments.

Contactar amb els diferents mitjans ,o a l'inrevés, per a difondre les accions del Pla, els objectius del mateix, donar a conèixer accions, participar en espais d'informació sobre drogues... en definitiva, establir comunicació fluida i estable perquè arribi a tota la ciutadania.

Elaboració d'indicadors i memòries.

L'avaluació del Servei de Prevenció hauria de tenir en compte tota la gent que intervé en l'aplicació d'aquest, per tant, ha d'obrir el ventall de recursos per extreure informació de totes les parts implicades i de les accions dutes a terme.

Mètodes de recollida d'informació de cada acció duta a terme - en base als indicadors proposats i d'altres si es creu necessari -. Procés en el qual cal avaluar cada programa/activitat per separat, i avaluar si el seu resultat ha estat el que s'esperava; si aquest és pertinent, si ha donat resposta a la necessitat concreta a la que es dirigia, si hi ha hagut una bona coordinació entre els professionals, comprovar quins problemes han sorgit,...

Concretament, aquesta avaluació ha de recollir aspectes quantitius i qualitius en quant a desenvolupament del programa/activitat, participació, pertinença...
